

Kohtuasi C-298/23**Eelotsusetaotluse kokkuvõte vastavalt Euroopa Kohtu kodukorra artikli 98 lõikele 1****Saabumise kuupäev:**

8. mai 2023

Eelotsusetaotluse esitanud kohus:

Nederlandstalige Ondernemingsrechtbank Brussel (Brüsseli hollandikeelne kaubanduskohus, Belgia)

Eelotsusetaotluse kuupäev:

4. mai 2023

Hageja:

Inter IKEA Systems BV

Kostjad:

1. Algemeen Vlaams Belang vzw, kostja 1
2. S, T, U ja V, tegutsedes juriidilise isiku staatusega ühingu „Vlaams Belang“ kõikide liikmete esindajatena, või „Vrijheidspartij“, kostja 2
3. Vrijheidsfonds vzw, kostja 3

Põhikohtuasja ese

Hageja poolt 22. novembril 2022 Nederlandstalige Ondernemingsrechtbank Brusselile (Brüsseli hollandikeelne kaubanduskohus, Belgia) esitatud hagi, millega palutakse (1) kohtulikult tuvastada, et oma materjalides tähist IKEA kasutades rikuvad kostjad hageja kaubamärgiõigusi õigusvastaselt, (2) sunniraha ähvardusel keelata kostjatel kasutada IKEA kaubamärke ja/või IKEA korporatiivset identiteeti, (3) avaldada tehtav kohtuotsus hollandi- ja prantsuskeelses meedias, hageja veebisaidil ja kostjate veebisaitidel ning (4) hävitada kasutatud materjalid, lisaks eelnevatele nõuetele kohustada kostjaid maksma kahjuhüvitist.

Eelotsusetaotluse ese ja õiguslik alus

Tõlgenduse andmine mõistele „õigustav põhjus“ määruse (EL) 2017/1001 Euroopa Liidu kaubamärgi kohta artikli 9 lõike 2 punkti c tähenduses ja direktiivi (EL) 2015/2436 kaubamärke käsitlevate liikmesriikide õigusaktide ühtlustamise kohta artikli 10 lõike 2 punkti c ja artikli 10 lõike 6 tähenduses ning kaalumise, mis hõlmab ühelt poolt kaubamärgiõigust ja teiselt poolt põhiõigust (poliitilisele) sõnavabadusele, sealhulgas poliitilise paroodia kasutamist; ELTL artikkel 267.

Eelotsuse küsimused

Kas Euroopa inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsiooni artikliga 10 ja Euroopa Liidu põhiõiguste harta artikliga 11 tagatud õigus sõnavabadusele, sealhulgas õigus teha poliitilisi avaldusi ja poliitilist paroodiat, on „õigustav põhjus“ kasutada tuntud kaubamärgiga identset või sarnast tähist Euroopa Parlamendi ja nõukogu 14. juuni 2017. aasta määruse (EL) 2017/1001 Euroopa Liidu kaubamärgi kohta artikli 9 lõike 2 punkti c tähenduses ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. detsembri 2015. aasta direktiivi (EL) 2015/2436 kaubamärke käsitlevate liikmesriikide õigusaktide ühtlustamise kohta artikli 10 lõike 2 punkti c ja artikli 10 lõike 6 tähenduses?

Milliseid kriteeriume peab liikmesriigi kohus viidatud põhiõiguste vahelise tasakaalu hindamisel vajaduse korral arvesse võtma ja milline tähtsus tuleb igale kriteeriumile omistada?

Kas liikmesriigi kohus võib arvesse võtta eelkõige järgmisi kriteeriume ja/või kas on olemas täiendavaid kriteeriume:

- o mil määral on avaldusel kaubanduslik iseloom või kaubanduslik eesmärk,
- o mil määral on olulised pooltevahelise konkurentsi motiivid,
- o mil määral on avaldus avalikes huvides, ühiskondlikult oluline või debatti algatav,
- o suhe eespool nimetatud kriteeriumide vahel,
- o asjaomase kaubamärgi tuntuse aste,
- o kaubamärgiõigust rikkuva kasutamise ulatus, raskus ja korrapärasus ning leviku ulatus territooriumi, aja ja mahu järgi, võttes arvesse ka seda, mil määral on see seotud avalduse sõnumiga,
- o mil määral kahjustavad avaldus ja avaldusega kaasnevad asjaolud, nagu avalduse nimetus ja selle reklaam, asjaomaste kaubamärkide mainet, eristusvõimet ja kuvandit („reklaamiga seotud ülesanne“),

- o mil määral kujutab avaldus endast omaette originaalset panust ja mil määral püütakse vältida segiajamist või assotsiatsioone viidatud kaubamärkidega või muljet, et avalduse ja kaubamärgiomaniku vahel on kaubanduslik või muu seos („päritolu tähistamise ülesanne“), võttes arvesse ka seda, mil viisil on kaubamärgiomanik loonud reklaami ja teabevahetuse valdkonnas eriomase kuvandi ja eriomase maine?

Viidatud rahvusvahelise õiguse normid ja rahvusvaheline kohtupraktika

EIÖK artikkel 10

Beneluxi intellektuaalomandi konventsioon (edaspidi „Beneluxi konventsioon“), artikli 2.20 lõike 2 punktid c ja d

20. märtsi 1883. aasta tööstusomandi kaitse Pariisi konventsioon, artikli 10*bis* lõige 2

Euroopa Inimõiguste Kohtu 1. mai 2011. aasta otsus *Faruk Temel vs. Türgi*, § 55, 14. märtsi 2013. aasta otsus *Eon vs. Prantsusmaa*, § 59, ja 23. aprilli 1992. aasta otsus *Castells vs. Hispaania*, § 43

Beneluxi kohtu 14. oktoobri 2019. aasta otsus *Damn Pérignon* (nr A 2018/1/8)

Viidatud liidu õigusnormid ja liidu kohtupraktika

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 14. juuni 2017. aasta määrus (EL) 2017/1001 Euroopa Liidu kaubamärgi kohta, eelkõige põhjendus 21 ja artikli 9 lõike 2 punkt c

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. detsembri 2015. aasta direktiiv (EL) 2015/2436 kaubamärke käsitlevate liikmesriikide õigusaktide ühtlustamise kohta, eelkõige põhjendus 27, artikli 10 lõike 2 punkt c ja artikli 10 lõige 6

Euroopa Liidu põhiõiguste harta (edaspidi „harta“), artikkel 11

Euroopa Kohtu 12. novembri 2002. aasta otsus *Arsenal Football Club* (C-206/01, EU:C:2002:651)

Euroopa Kohtu 23. märtsi 2010. aasta otsus *Google France ja Google* (C-236/08–C-238/08, EU:C:2010:159) ning kohtujuristi ettepanek viidatud liidetud kohtuasjades (EU:C:2009:569)

Euroopa Kohtu 21. oktoobri 2010. aasta otsus *Padawan* (C-467/08, EU:C:2010:620)

Euroopa Kohtu 12. juuli 2011. aasta otsus *L'Oréal jt* (C-324/09, EU:C:2011:474) ning kohtujuristi ettepanek viidatud kohtuasjas (EU:C:2010:757)

Euroopa Kohtu 1. detsembri 2011. aasta otsus Painer (C-145/10, EU:C:2011:798)

Euroopa Kohtu 6. veebruari 2014. aasta otsus Leidseplein Beheer ja De Vries (C-65/12, EU:C:2014:49)

Euroopa Kohtu 3. septembri 2014. aasta otsus Deckmyn ja Vrijheidsfonds (C-201/13, EU:C:2014:2132)

Euroopa Kohtu 27. veebruari 2020. aasta otsus Constantin Film Produktion vs. Euroopa Liidu Intellektuaalomandi Amet (EUIPO) (C-240/18, EU:C:2020:118)


Euroopa Kohtu 8. detsembri 2022. aasta otsus Google (väidetavalt ebaõigele sisule suunava lingi eemaldamine) (C-460/20, EU:C:2022:962)

Viidatud riigisisised õigusnormid

Tsiviilseadustiku (Burgerlijk Wetboek) artikkel 1382

Majandusseadustiku (Wetboek van economisch recht) artikkel VI.104

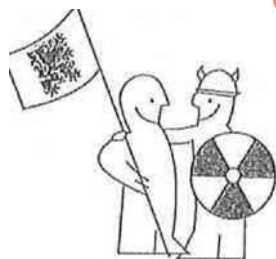
Asjaolude ja põhikohtuasja lühikokkuvõte

1. Kohtuasi puudutab olukorda, kus poliitiline partei Vrijheidspartij on poliitilise kampaania raames – hageja väitel – lubamatult kasutanud IKEA kaubamärke ja IKEA korporatiivset identiteeti (IKEA-Corporate-Identity). Tegemist on Beneluxi sõnamärgiga IKEA, mis registreeriti 29. jaanuaril 1971 numbri 503696 all klassi 20 kuuluvate kaupade suhtes (mööbel), Beneluxi sõnamärgiga IKEA, mis registreeriti 12. oktoobril 1976 numbri 615831 all klassi 11 (mh valgustid), klassi 24 (tekstiilid) ja klassi 27 (vaibad) kuuluvate kaupade suhtes, Beneluxi sõna- ja kujutismärgiga , mis registreeriti 27. veebruaril 1987 numbri 692230 all väga erinevat liiki mitmesuguste kaupade ja teenuste suhtes, ja Euroopa Liidu sõnamärgiga IKEA, mis registreeriti 1. oktoobril 1998 väga erinevat liiki mitmesuguste kaupade ja teenuste suhtes. IKEA on avalikkusele tuntud kui juhendiga varustatud kokkupandava moodulmööbli tootja. IKEA iseloomustab ennast „maailma ühe tuntuima kaubamärgina“, millele kostja 3 vastu ei vaidle.
2. Vrijheidsfondsi hinnangul võib Rootsi koalitsioonileping anda inspiratsiooni vajalike muudatuste tegemiseks Belgia sisserände- ja varjupaigapoliitikas. 14. novembril 2022 esitles poliitiline partei Vlaams Belang meediale ja avalikkusele oma IKEA-kava (IKEA-PLAN). Kostja 3 väitel viitab kava nimetus „Immigratie Kan Echt Anders“ (sisseränne võib tegelikult olla ka teistsugune, lühend: IKEA) meelelahutuslikus ja parodeerivas vormis IKEA kaubamärgile ning kavaga pakutakse välja sisserändemeetmed „Rootsi pakatina“. Vastavuses

IKEA tuntud juhenditega esitleti kava IKEA-komplektina või 15 ettepanekuga juhendina, et Belgia valitsus saaks kohe asja kallale asuda, nagu märgib kostja 3.

3. Kava avaldati ja levitati järgmistel viisidel:

- (1) pressikonverentsil, kus S tutvustas ettepanekuid Rootsi mööblihiiu „koostepaketina“. Elektroonilise esitluse esimesel leheküljel on IKEA-kava (IKEA-PLAN) esitatud vormis, mis vastab IKEA kaubamärkide sõnalis-pildilisele kujutisele, selle alla on paigutatud pealkiri „Immigratie Kan Echt Anders“:



Kavas on loetletud viisteist poliitilist punkti, mida antakse edasi IKEA-figuurile vastavate (mõnevõrra provokatiivsete) figuuridega ning Rootsi lipule ja IKEA-le tüüpilise sinise ja kollase värviga:¹

¹ Järgneval joonisel on märgitud: „1. PIIRATA PEREKONNA TAASÜHINEMIST [...] 15. TÄIENDAVA KAITSE SAAJATELE ETTE NÄHTUD SOTSIAALABI VÄHENDADA ABSOLUUTSELE MIINIMUMILE [...]“.



- (2) Pooltunnise pressikonverentsi ajal selgitas S 15-punktilist kava ja viitas seejuures – arvestades IKEA kaubamärkidega kattuvate tähiste parodeerival viisil kasutamist (mis oli kostjate arvates mõnevõrra naljakas või provotseeriv) – sageli Rootsi mööblihiule ja kava Rootsi päritolule, kusjuures kostja 3 sõnul tegi ta seda meelelahutuslikul viisil. Kostja 3 hinnangul rõhutati sellega erinevust Rootsi mööblitootja tegevusest ning kuulutati, et enesestmõistetavalt ei ole IKEA poliitilise partei kavaga mingil viisil seotud ega toeta seda. Lisaks sellele märkis S Euroopa Liidu ja Rootsi lipu kõrval istudes muu hulgas järgmist: „*Seetõttu esitleme täna siin Vlaams Belangina meie IKEA-KAVA. Meie IKEA-KAVA nimetus ei ole akronüüm nimedest Ingvar Kamprad Elmtaryd ja Agunnaryd – minu rootsi keel ei ole väga hea –, millest tuleneb tegelikult nimi IKEA. Meie jaoks ei tähenda IKEA Rootsi ilusa mööbli tootjat, meie jaoks on IKEA sisu järgmine: „Immigratie Kan Echt Anders“. [...] „Koostepakett“ on Belgia valitsuse jaoks kohe üle võetav. [...] Huvipakkuv on see, et tegemist on poliitiliste meetmetega [...] Rootsis ja need on kooskõlas Euroopa Liidu raamnõuetega. Tegelikult soovime seega piirduda miinimumiga, milleks Euroopa Liit meid kohustab. See on IKEA-KAVA põhiidee. [...]*“
- (3) Pressikonverentsi ja esitlust täiendati põhjalikuma kirjaliku poliitikakavaga, mis on kättesaadav veebilehel. See dokument ei sisalda muid IKEA-le viitavaid märkusi kui need, millele viidati lühiesitluses:

7. GEEN MAXIMALE TERMIJN VAN 2 MAANDEN OM ASIELZOEKERS VAST TE HOUDEN

"In een studie zal de Zweedse wetgeving worden getoetst aan de EU-wetgeving, en zullen wetswijzigingen en andere maatregelen worden voorgesteld om de rechten van asielzoekers zoveel mogelijk wettelijk te beperken"⁵³, aldus het Tijd-akkoord.

Een belangrijke beperking naar Europees recht is de mogelijkheid om asielzoekers gedurende een bepaalde periode tijdens de asielprocedure vast te houden⁵⁴. Dit bijvoorbeeld om de identiteit vast te stellen, in geval van risico op onderduiken, omdat er redelijke gronden zijn om te oordelen dat een nieuw asielverzoek werd ingediend om een terugkeerbesluit te omzeilen, ... De mogelijkheden en voorwaarden hierop zijn op Europees vlak strikt geregeld. Nochtans slaagt de Belgische wetgever erin om nóg strenger te zijn dan strikt gezeten noodzakelijk is op EU-niveau.

De Belgische wetgeving beperkt de termijn waarbij een asielzoeker vastgehouden mag worden namelijk tot maximaal 2 maanden⁵⁵. Deze termijn is meerdere malen verlengbaar tot in totaal maximaal 6 maanden⁵⁶.

Het Europees recht vereist geen strikte maximale termijnen, maar legt enkel op dat de bewaring een zo kort mogelijke termijn dient te beslissen⁵⁷. De maximumtermijnen die de Vreemdelingenwet bevat kunnen dus geschrapt worden.

→ Aanpassen artikel 74/6, §4, vierde tot zesde lid van de Vreemdelingenwet door de maximumtermijn(en) te schrappen en erin te zetten dat het een redelijke termijn moet zijn.

⁵³ Tijd-akkoord/akkoord dd. 14 oktober 2022 (vijfde vertaling).

⁵⁴ Deze redenen zijn bepaald in artikel 8, [3] van de Opvangrichtlijn.

⁵⁵ Artikel 74/6, § 1, vierde lid van de Vreemdelingenwet.

⁵⁶ Artikel 74/6, § 1, zesde lid van de Vreemdelingenwet.

⁵⁷ Artikel 9, [1] van de Opvangrichtlijn.



IKEA-PLAN

16

(4) Pressikonverentsist anti teada partei sotsiaalmeediakanalites.

Põhikohtuasja poolte peamised väited

4. Kohtus nõustub Vrijheidspartij põhiosas hageja kaubamärgiõigusliku hinnanguga. Ainus põhjus, miks kasutab Vrijheidspartij tuntud IKEA kaubamärke, on soov rõhutada oma sõnumit ning suurendada selle tuntust ja levikut.
5. Vrijheidspartij väidab, et IKEA kaubamärkide kasutamisel saab ta tugineda „õigustavale põhjusele“.

6. Kumbki pool ei eita, et tegemist on üldtuntud kaubamärkidega. Kostja 3 (Vrijheidsfonds) tunnistab, et ta kasutas kõnealuseid kaubamärke ilma hageja nõusolekuta ja viis kõnealuse kampaania läbi juriidilise isiku staatusega ühingu Vlaams Belang ja/või selle juhatuse liikmete nimel ja arvel.

Eelotsusetaotluse põhjenduste lühikokkuvõte

7. Kaubamärgiõigus on tööstusomandi või intellektuaalomandi õigus, mida on tunnustatud põhiõigusena ja mis on kaitstav muu hulgas EIÕK lisaprotokolliga artikliga 1 ja harta artikli 17 lõikega 2.
8. Kaubamärgiõigus ei ole siiski absoluutne. Kaubamärgiomanik võib seda õigust oma erihuvide kaitsmiseks kasutada vaid juhul, kui kaubamärgi kasutamine kolmanda isiku poolt mõjutab või võib mõjutada kahjulikult kaubamärgi ülesandeid. Nende ülesannete hulka kuuluvad päritolu tähistamise ülesanne, investeringutega seotud ülesanne ja reklaamiga seotud ülesanne. Sellega seoses viitab eelotsusetaotluse esitanud kohus kohtuotsusele Google France ja Google.
9. Kaubamärgi kaitset, mis keelab kasutada kaubamärki teistsuguste kaupade või teenuste puhul, piirab lisaks võimalus, et kolmas isik saab tugineda õigustavale põhjusele. Isegi kui kolmas isik kavatseb kaubamärki kasutades kaubamärgi mainet (ilmselgelt) ebaausalt ära kasutada või koguni kahjustab kaubamärgi mainet, seostades kaubamärki väidetega, mis avaldavad kaubamärgi mainele kahjulikku mõju, ei ole välistatud, et kolmas isik saab tugineda õigustavale põhjusele.
10. Kaubamärgiomaniku ainuõigusele vastandub väidetava rikkuja õigus sõnavabadusele. Ka see õigus ei ole absoluutne, vaid seda võidakse piirata muu hulgas teiste isikute maine või õiguste, sealhulgas eelkõige kaubamärgiõiguste kaitseks.
11. Kui õigus sõnavabadusele on seotud poliitilise diskursuse raames tehtud avaldustega, tunnistab Euroopa Inimõiguste Kohus võimalikult kõrgetasemelist kaitset: „*Sõnavabadus on eriti väärtuslik poliitiliste parteide ja nende aktiivsete liikmete jaoks, kusjuures sekkumine poliitiku sõnavabadusse, eriti kui poliitik on opositsioonipartei liige, nõuab [Euroopa Inimõiguste Kohtu] ranget kontrolli.*“ Sellega seoses viitab eelotsusetaotluse esitanud kohus Euroopa Inimõiguste Kohtu 1. mai 2011. aasta otsusele Faruk Temel vs. Türgi, § 55, 14. märtsi 2013. aasta otsusele Eon vs. Prantsusmaa, § 59, ja 23. aprilli 1992. aasta otsusele Castells vs. Hispaania, § 43.
12. Seega võib kaubamärgiõigust piirata õigus sõnavabadusele ja seda õigust võib omakorda piirata kaubamärgiõigus. Liikmesriigi kohus peab neid õigusi omavahel kaaluma, kusjuures i) soovitav on selgus asjaomaste kriteeriumide kohta ja ii) Euroopa Inimõiguste Kohtu praktika kohaselt on sekkumine peaaegu mõeldamatu isegi pärast kõikide huvide kaalumist,

13. Eri allikates (muu hulgas määruse [EL] 2017/1001 põhjendus 21, direktiivi [EL] 2015/2436 põhjendus 27 ja kohtuotsus Constantin Film Produktion vs. EUIPO, punkt 56) tunnistatakse, et kaubamärgiomaniku ainuõigust – ja seega ka – „õigustavat põhjust“ – tuleb tõlgendada viisil, mis tagab sõnavabaduse täieliku austamise. Samuti näib, et Euroopa Kohus on seda vabadust mitmes kaubamärgi käsitlevas kohtuasjas laialt tõlgendanud (vt eelkõige kohtujuristi ettepanek kohtuasjas Google France ja Google, punktid 102 ja 103, ning kohtujuristi ettepanek kohtuasjas L'Oréal jt, punkt 45). Kaubanduslikel õigustel ei ole sõnavabaduse ees automaatselt esimust. Vastavalt Euroopa Kohtu väljakujunenud praktikale (vt kohtuotsus Padawan, punkt 43, ja kohtuotsus Painer, punkt 132) kehtib võrdsete õiguste vaheliste konfliktide puhul alati reegel, et liikmesriigi kohus peab tagama asjakohase tasakaalu, võttes arvesse kõiki üksikjuhtumi asjaolusid. Küsimus, milliste asjaoludega on õigustava põhjuse ja paroodia kontekstis tegemist kaubamärgiõiguses, on praeguseni täielikult vastamata.
14. Kohtuotsuses Leidseplein Beheer ja De Vries sisalduv tõlgendus annab suuniseid, sest selle kohtuotsuse kohaselt võib õigus sõnavabadusele (sealhulgas poliitilise paroodia kasutamisele) kujutada endast õigustavat põhjust. Täpsemad üksikasjad siiski puuduvad. Seetõttu on vaja esitada eelotsuse küsimus selle kohta, milliseid asjaolusid võib liikmesriigi kohus huvide kaalumisel arvesse võtta ja milline kaal tuleb igale kriteeriumile omistada.
15. Kriteeriume, mida võib sobiva tasakaalu olemasolu hindamisel arvesse võtta, on püütud õigusteoorias üksteisega kooskõlla viia. Need kriteeriumid võiksid olla: avalduse äriiline olemus või eesmärk, avalik huvi, kavandatud debati ühiskondlik asjakohasus ja tähtsus, avaldusest tuleneva kahju ulatus ja raskus, kasutatud kaubamärgi tunnus, avalduse leviku ulatus, küsimus, kas kasutamine kaubamärgi mainet tarbetult kahjustab ja millisel määral püüti vältida segiajamist.
16. Beneluxi kohus otsustas kohtuotsuses Damn Pérignon (kunstilise vabaduse kui õigustava põhjuse kohta) tõlgendada õigustavat põhjust sõnavabaduse kasuks väga laialt. Õigustav põhjus puudub ainult siis, kui kolmandal isikul on selge kavatsus kaubamärgiomanikku kahjustada. (Kunstilise või poliitilise) paroodia puhul esineb kahjustamise kavatsust ainukese või esmase kavatsusena väga harva, sest üldjuhul on paroodia eesmärk esitada eelkõige kunstiline või poliitiline sõnum. Õigusteoorias kritiseeriti seda otsust tõsiselt ja lisaks näib selline tõlgendus olevat vastuolus liidu õigusega, sest see ei võimalda arvesse võtta kõiki üksikjuhtumi asjakohaseid asjaolusid, kuna määrav kriteerium on üksnes kahjustamise kavatsus.
17. Eelotsusetaotluse esitanud kohus tuvastab järgmist:
 - Kohtuotsuses Deckmyn ja Vrijheidsfonds tõlgendas Euroopa Kohus mõistet „paroodia“ laialt: paroodia on lubatud ka teose (või kaubamärgi) „põhjal“. Ei ole olemas muid kriteeriume kui teose jäljendamine – teatud erinevustega – ja kavatsus teha nalja või pilgata. Tekib küsimus, kas selline lähenemisviis autoriõigustele kehtib ka kaubamärkide puhul, ja kui see on nii, siis millistel tingimustel.

- 2016. aasta kaubamärgiõiguse reformi raames koostatud õigusaktide eelnõudes ja õigusaktide endi põhjendustes on rõhutatud, et kaubamärgiõiguse kasutamine peab olema täielikult kooskõlas õigusega sõnavabadusele; millistel tingimustel see toimuma peab, seda seadusandja ei selgita.
 - Ka Euroopa Kohtu praktika, mis puudutab kaubamärgiõigust, toetab sõnavabaduse laia tõlgendamist. Kaubamärgiõigus on majanduslikku korda reguleeriv õigus, mis ei pea minema kaugemale sellest, mis on vajalik kaubamärgi ülesannete kaitsmiseks. Seda on väljendatud kohtuotsuses *Leideplein Beheer ja De Vries*: õigustav põhjus ei ole vajadus, vaid on seotud ka väidetava rikkuja subjektiivsete huvidega ja asjakohase tasakaalu otsimisega. Kohtuotsuses ei selgitata, millised kriteeriumid on selleks kohaldatavad sõnavabaduse kontekstis.
 - Belgia kohtute lahendites (mida on vähe) tõlgendatakse õigustava põhjuse mõistet (vajalikkusena või alternatiivide hindamisega) üldiselt väga kitsalt, mis ei saa liidu kohtupraktikat arvestades õige olla. See on vastuolus Madalmaade kohtupraktikas levinud käsitusviisiga ning põhiosas ei nõustuta sellega ka Belgia ja Madalmaade õigusteoorias. Kõnealused Belgia kohtute vähesed lahendid on pealegi tehtud enne kohtuotsust *Damn Pérignon*.
 - Nagu nähtub õigusteooriast, ei teinud kohtuotsus *Damn Pérignon* peaaegu midagi selgeks. Viidatud kohtuotsuses peetakse määravaks kavatsust kaubamärgiomanikku kahjustada ja seega ei jäeta ruumi juhtumi kõigile asjakohastele asjaoludele. Ebaselgus jääb seega alles. Peale selle viitab kohtuotsuses *Damn Pérignon* antud vastus ainult kunstilisele väljendusvabadusele. Tekib küsimus, kas poliitilise väljendusvabaduse suhtes kehtivad teised kriteeriumid.
18. Võttes arvesse sõnavabaduse ja kaubamärgiõiguse vahelise kaalumise tähtsust, peab eelotsusetaotluse esitanud kohus asjakohaseks esitada Euroopa Kohtule eelotsuse küsimused.
 19. Siinkohal on asjakohane sõnastada küsimus avatult. Euroopa Kohus tegi hiljuti otsuse, mis käsitleb kaalumist ühelt poolt isikuandmete kaitse ja õiguse olla unustatud ning teiselt poolt sõnavabaduse, sealhulgas teabe saamise õiguse vahel. Euroopa Kohus lähtus Euroopa Inimõiguste Kohtu praktikast ja andis liikmesriigi kohtule selguse asjakohaste kriteeriumide suhtes; küsimus on selles, kas need kriteeriumid ja/või muud kriteeriumid on kohaldatavad ka käesolevas asjas (vt kohtuotsus *Google* [väidetavalt ebaõigele sisule suunava lingi eemaldamine], C-460/20, punkt 20).
 20. Käesoleval juhul on küsimused seotud määruse (EL) 2017/1001 artikli 9 lõike 2 punkti c ja direktiivi (EL) 2015/2436 artikli 10 lõike 2 punkti c tõlgendamisega. Mis puudutab sellise sätte tõlgendamist, mis sisaldub nii direktiivis (EL) 2015/2436 kui ka (direktiivi ülevõtmiseks) Beneluxi konventsioonis, siis on Euroopa Kohus ainupädev andma ühtset tõlgendust nii faktilisest kui ka õiguslikust aspektist.